

Kolegij fakultet in strokovnih združenj na področju psihoterapije in psihosocialnega svetovanja

Parlamentarni Odbor za zdravstvo pozval k normativni ureditvi področja psihoterapije

Povzetek

Ljubljana, 18. januarja 2017 – Odbor Državnega zbora za zdravstvo je danes na zahtevo poslancev Nove Slovenije – krščanskih demokratov na nujni seji razpravljal o normativni ureditvi področja psihoterapije. Sprejel je sklep, s katerim poziva vlado, naj »aktivira delovno skupino, v katero bodo vključeni predstavniki relevantnih organizacij s področja psihoterapije, z namenom normativne ureditve področja psihoterapije«.

Daljše poročilo

Predsednik Odbora za zdravstvo Tomaž Gantar je najprej dal besedo pobudniku seje poslancu Nove Slovenije – krščanskih demokratov Jerneju Vrtovcu, ki je povedal sledečo obrazložitev za pobudo za sklic nujne seje Odbora:

»Psihoterapijo so v preteklosti pri nas izvajali predvsem psihiatri in klinični psihologi. Zadnjih trideset let pa je vse več pripadnikov drugih poklicev (socialni delavci, pedagogi, teologi, sociologi, andragogi, pravniki, ekonomisti idr.), ki so se usposobili še za psihoterapevta.

Slovenija na področju psihoterapije po mnenju strokovnjakov zaostaja za razvitimi državami, ne samo po pravni neurejenosti tega področja, ampak se bo morala soočiti še z naslednjimi ključnimi izzivi: pomanjkanje psihoterapevtov in svetovalcev, poklic psihoterapevt ni registriran, obseg storitev ne sledi potrebam, velike razlike v kvaliteti in ceni ter teritorialno neenakomerna dostopnost psihoterapevtskih in svetovalnih storitev, ni vzpostavljen register psihoterapevtov, svetovalcev niti supervizorjev, ni nadzora nad ustreznim izvajanjem tovrstnih storitev skladno z evropskimi standardi za samostojen poklic psihoterapevt in svetovalce, pravice pacientov niso zaščitene pred zlorabo in šarlatanstvom, prav tako poteka velik del dejavnosti v okviru sive ekonomije.

Izziv prav tako ostaja nadaljnji razvoj akreditiranih visokošolskih programov psihoterapije in psihosocialnega svetovanja. Trenutno se izvajajo akreditirani programi na Fakulteti za psihoterapevtsko znanost Univerze Sigmunda Freuda v Ljubljani, na Teološki fakulteti v Ljubljani in na Fakulteti za uporabne družbene študije v Novi Gorici. Psihoterapija se pretežno opravlja kot drugi poklic, zaenkrat obstaja samo en akreditiran študijski program, kamor je mogoč vpis takoj po opravljeni maturi. Veliko je neizkoriščenih možnosti sodelovanja med akademskimi ustanovami in neakademskimi organizacijami (društvi, inštituti), pa tudi med psihoterapevti različnih pristopov. V Sloveniji obstajata dve krovni organizaciji, ki povezujeta psihoterapevte različnih pristopov, in sicer Združenje psihoterapevtov Slovenije in Slovenska krovna zveza za psihoterapijo kot društvo društev.

Po mnenju strokovnjakov potrebe po tovrstnih storitvah med prebivalstvom naraščajo. V Sloveniji smo izrazito soočeni s problemom alkoholizma, epidemično narašča število duševnih motenj, predvsem depresivno anksioznih, prav tako ostaja stopnja samomorilnosti med najvišjimi v evropskem prostoru.

Psihoterapija je bila v Sloveniji kot samostojna zdravstvena dejavnost, ki je ne opravljajo zdravniki, registrirana šele leta 2004. Psihoterapijo je v del javnega zdravstva prva v Evropi vključila Nemčija leta 1967, nato so ji sledile še Nizozemska, Avstrija, Italija, Švica, Švedska idr.

Posamezniki lahko pri nas pridejo do psihoterapevta na lastno pobudo, preko osebnega zdravnika ali psihiatra. Povpraševanje je seveda večje od ponudbe, zaradi česar ostaja pomemben delež populacije brez ustrezne pomoči. Skladno z evropskimi standardi naj bi 1 psihoterapevt zadostoval za 1000 prebivalcev, torej bi ta hip potrebovali 2000 psihoterapevtov, z ustrežno kvalifikacijo pa jih imamo okoli 300. V Sloveniji lahko v okviru javnega zdravstva ali socialnega varstva pride do pomoči zgolj peščica ljudi, ki tovrstno pomoč potrebujejo. Za slednje je pomoč brezplačna, saj stroške krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Vsi tisti, ki bi pomoč prav tako potrebovali, pa so prepuščeni lastni izbiri pri psihoterapevtih, ki opravljajo psihoterapijo kot drugi poklic, kar je seveda povezano z velikimi finančnimi vložki. Cena samoplačniških storitev se giblje med 20 in 100 evri na uro.

Zaradi naraščajočih potreb prebivalstva po storitvah psihoterapije na eni strani se na drugi strani vedno bolj kaže potreba po normativni ureditvi tega področja. Psihoterapija je v Sloveniji pred ključnim izzivom, in sicer zakonske regulacije. Ključno bo potrebno doseči soglasje oziroma odgovore, ali bo psihoterapija postala del javnega zdravstva, nadalje regulacija preko Zbornice psihoterapevtov in svetovalcev z licencami, kot tudi ustrezen etični nadzor nad to dejavnostjo.

V preteklosti so že obstajali določeni poskusi, da bi se področje psihoterapije zakonsko uredilo. Ministrstvo za zdravje je v letih 2006 do 2010 že oblikovalo Delovno skupino za pripravo zakona, vendar zaradi težav s sprejemom Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki je krovni zakon, je predlog Zakona o psihoterapiji obležal v predalu ministrstva.

Predlagatelji nujne seje Odboru za zdravstvo predlagamo, da po razpravi sprejme naslednje sklepe:

- 1. Odbor za zdravstvo se je seznanil z normativno neurejenostjo področja psihoterapije v Sloveniji.*
- 2. Odbor za zdravstvo priporoča Ministrstvu za zdravje, da znova aktivira delovno skupino za pripravo zakona o psihoterapiji, v kateri bodo predstavniki relevantnih organizacij na področju psihoterapije in psihosocialnega svetovanja.«*

Nato je sledila razprava, v kateri so sodelovali predstavniki naslednjih institucij: Fakulteta za psihoterapevtsko znanost Univerze Sigmunda Freuda v Ljubljani, Fakulteta za uporabne družbene študije iz Nove Gorice, Teološka fakulteta v Ljubljani, Ministrstvo za zdravje, Slovenska krovna zveza za psihoterapijo, Združenje zakonskih in družinskih terapevtov Slovenije, Združenje za psihosocialno svetovanje in psihoterapijo Slovenije, Društvo za pomoč osebam z depresijo in anksioznimi motnjami DAM, Razširjeni strokovni kolegij za psihiatrijo in Razširjeni strokovni kolegij za klinično psihologijo. Od vabljenih se seje ni udeležil le predstavnik Združenja psihoterapevtov Slovenije.

Kljub temu da so predstavniki Ministrstva za zdravje in obeh razširjenih strokovnih kolegijev zastopali v zadnjih letih že večkrat izraženo stališče, da je psihoterapija pri nas dobro

normativno urejena, saj jo lahko v okviru zdravstva izvajajo kot metodo psihiatri in klinični psihologi, in da je edino, kar je potrebno, povečati število kliničnih psihologov in psihiatrov, to prisotnih poslancev ni prepričalo. Podprli so širši in sodobnejši pogled, ki ga je predstavil poslanec Vrtovec, in poudarili, da Ministrstvo za zdravje ter Razširjena strokovna kolegija za psihiatrijo in klinično psihologijo zastopajo zastarela stališča, ki ne gredo v korak z razvojem psihoterapije v Sloveniji. Zato so sprejeli poziv vladi oziroma Ministrstvu za zdravje, da čim prej znova aktivira delovno skupino, v kateri bodo predstavniki relevantnih strokovnih organizacij zastopani tako, da bodo lahko oblikovali nova izhodišča za normativno ureditev psihoterapije. Izrazili so tudi pripravljenost, da bodo na podlagi teh strokovno utemeljenih izhodišč nadaljevali s politično akcijo za uveljavitev normativne ureditve, ki bo predvsem uporabnikom omogočila boljšo kvaliteto psihoterapevtskih storitev in lažji dostop do njih.